

BILTEN

AKTUELNO U SVETU ENERGETIKE

Saplitanje investitora

Kako EU i države članice miniraju evropsku energetska tranziciju?

EU: Uputstva regulatorima za infrastrukturne energetske projekte

Zašto bogate zemlje EU imaju jeftiniju električnu energiju?

EU: Tri puta veće subvencije fosilnoj, nego zelenoj energiji

EU: Četvrtina budžeta za period 2021-2027. klimatskim ciljevima

Južna gasna interkonekcija BiH za Hrvatskom troškovno je opravdana

WSJ: EU pred saopštavanjem odluke o nagodbi sa Gaspromom

SADRŽAJ

Zašto bogate zemlje EU imaju jeftiniju električnu energiju?	OVDE
Kako EU i države članice miniraju evropsku energetska tranziciju?	OVDE
Evropska komisija i problem državne pomoći	OVDE
Kako države članice podrivaju evropsko investiciono tržište?	OVDE
Gde je rešenje?	OVDE
EU: Uputstva nacionalnim regulatorima za infrastrukturne energetske projekte	OVDE
EU: Tri puta veće subvencije fosilnoj, nego obnovljivoj energiji	OVDE
Rumunija: Prvi evropski grant za 400 kV liniju Černadvoda – Stalpu	OVDE
Bugarska i Turska pred spajanjem tržišta struje za dan unapred	OVDE
EU: Četvrtina budžeta za period 2021-2027. namenjena klimatskim ciljevima	OVDE
Rast cena dozvola za emisije CO2 – nedovoljan?	OVDE
EEA: Bezmallo sve evropske države procenile rizike klimatskih promena	OVDE
Ekspert: Proizvodnja energije iz sunca već ekonomičnija od gasa, uglja i nuklearki	OVDE
Poljska elektroprivreda okreće se vetroenergiji umesto nuklearki	OVDE
HEP ODS nabavlja napredna brojila	OVDE
EBRD finansira modernizaciju telekomunikacionog sistema Elektroprijenosa BiH	OVDE
Južna gasna interkonekcija BiH za Hrvatskom troškovno je opravdana	OVDE
Poljska i Slovačka utvrdile finalnu investicionu odluku sa gasni interkonektor	OVDE
WSJ: EU pred saopštavanjem odluke o nagodbi sa Gaspromom	OVDE
Ukrajina gubi izgleda da zaustavi Severni tok 2	OVDE
Gasprom: Rast proizvodnje i izvoza gasa u prvom kvartalu	OVDE
Gasprom pregovara sa Ankarom o drugom kraku Turskog toka	OVDE
Još neizvesna isplativost projekta LNG Aleksandropolis	OVDE

Zašto bogate zemlje EU imaju jeftiniju električnu energiju?

BRISSEL – Bogate zemlje Evropske unije plaćaju jeftinije električnu energiju na veleprodajnom tržištu od siromašnijih zemalja na jugu, pokazuju podaci za četvrti kvartal prošle godine koje je objavio Generalni direktorat za energiju Evropske komisije (DG Ener). Najjeftiniju energiju imaju zemlje Skandinavije i Nemačka, a ona je najskuplja u Italiji, Grčkoj i Portugaliji. Razlozi ovome su nedovoljno razvijeno tržište, odsustvo prave konkurencije i stepen povezanosti energetske sistema, prenose sofijske **Novinite**.

Norveška 30 € MWh – Bugarska 41 € MWh

Dok se električna energija u Norveškoj na tržištu na veliko plaća 30 evra po megavat-času, u Danskoj, Švedskoj i Finskoj 30-33 evra, u Nemačkoj manje od 34 evra, u Bugarskoj cena je 40,70 evra za MWh, a u Italiji, Grčkoj i Portugaliji bezmalo 61 evro.

Novinite ilustruju odsustvo konkurencije primerom Bugarske. Krajem prošle godine cene struje na slobodnom tržištu za industriju su odskočile, jer su u veleprodaji bila samo dva prodavca – nuklearka Kozloduj i TE Marica istok 2. Zbog toga su u Nacionalnoj skupštini izglasane izmene Zakona o energiju, kojim se uvećava broj trgovaca na berzi električne energije, čiji efekti tek treba da se osele na ovom tržištu.

Eksperti Evropske komisije navode da su cene električne energije u Evropi porasle u poslednjem kvartalu prošle godine u zemljama sa manjom povezanošću energetske sistema, što je slučaj sa relativno izolovanim tržištima Italije i Grčke.

Cena za domaćinstva drugačija

Treba međutim ukazati da situacija izgleda sasvim drugačije kada je reč o cenama električne energije za domaćinstva. Tako su u prvoj polovini prošle godine Bugari plaćali manje od 10 evra za 100 kWh, dok je ista količina struje domaćinstva u Danskoj i Nemačkoj koštala preko 30 evra, jasno ne računajući u ovom slučaju kupovnu moć, odnosno nivo prihoda u pojedinim zemljama.

Kako EU i države članice miniraju evropsku energetska tranziciju?

LONDON – Institucije Evropske unije i zemlje članice aktivno podrivaju investicionu klimu u sektoru energije, konstatuje Alan Rajli (Riley), viši ekspert Atlantskog saveta. Evropska komisija ugrožava investitore arbitražnim odlukama vezanim za primenu EU zakona o državnoj pomoći, dok zemlje članice isto rade putem arbitražnih političkih intervencija.

„Što je najgore, Evropski sud pravde je doneo jednu šokantnu odluku zabranivši njome čitav režim ugovora o bilateralnom ulaganju unutar EU“, piše Rajli i konstatuje da „EU mora uspostaviti predvidljiv, pravičan i transparentan regulatorni režim, ako želi da privuče investicije koje su joj očajnički potrebne u procesu energetske tranzicije.“

Klimatski ciljevi EU, ako se ostvare, znače da će do 2050. godine čitav energetski sektor ovog bloka morati da smanji proizvodnju energije iz fosilnih goriva za 80%. U sektoru proizvodnje električne energije to znači potpuno eliminisanje emisija ugljendioksida. To, prema procenama eksperata, predviđa investicije u energetska tranziciju od oko dve hiljade milijardi dolara do polovine ovog veka. Otprilike 50 milijardi dolara godišnje od sada, pa do 2050.

Evropska komisija i problem državne pomoći

U isto vreme, Komisija primenjuje pravila o državnoj pomoći koja podrivaju kompenzacije na osnovu Ugovora o energetska povelji, piše Rajli.

Posle lansiranja prvog 20/20/20 klimatskog cilja 2007, a posebno posle usvajanja prvog energetska paketa 2009, zemlje članice su masovno podržale programe podsticanja obnovljivih izvora energije (OIE). Na bazi te podrške, stigle su i investicije, podstičući brzo širenje sektora OIE.

Međutim, sa izbijanjem finansijske krize (2008) i sužavanjem prostora u nacionalnim budžetima, došlo je do revizije mnogih od tih programa na koje su se bili oslonili investitori. Neki od njih tužili su vlade pred nacionalnim sudovima, ali nisu uspeli da dobiju bilo kakve kompenzacije (izuzev jednog slučaja u Bugarskoj).

Međutim, inostranim investitorima ostala je opcija da se pozovu na multilateralni Ugovor o energetska povelji (ECT), što je u nekoliko slučajeva donelo pozitivne presude investitorima u OIE u Španiji. Međutim, onda je Evropska komisija ubacila klip u točkove ovog pravnog mehanizma. Jednom odlukom iz prošle godine, Komisija je konstatovala da nije bila obavještena o pomenutom španskom klimatskom režimu koji je bio predmet pozivanja na ECT, pa su shodno zakonu EU poništene kompenzacije investitorima u zelenu energiju u toj zemlji zasnovane na mašineriji Ugovora o energetska povelji.

Slučaj Achmea i bilateralni ugovori

Komisija je, štaviše, otišla i dalje od ove odluke, stavom da se investitori u EU ne mogu pozivati na bilateralne ugovore o zaštiti investitora prilikom ulaganja u države Unije, već jedino na nacionalna i zakonodavstvo EU, a nadležnost u takvim slučajevima ostaje pod isključivom jurisdikcijom sudova Unije.

U međuvremenu, da stvar postane još gora, 6. marta ove godine, Evropski sud pravde (ECJ) je u slučaju Slovačka protiv holandske osiguravajuće kompanije Achmea usvojio odluku koja bi mogla praktično da proglašava sve unutar-EU bilateralne ugovore o investiranju nezakonitim.

Achmea je ušla na tek liberalizovano slovačko tržište zdravstvenog osiguranja. Iza toga Slovačka je revidirala odluku o liberalizaciji, zbog čega je holandska kompanija bila primorana da napusti to tržište. Ona je tužila Slovačku pozivajući se na odredbe bilateralnog ugovora i dobila presudom Arbitraže u Frankfurtu odštetu. Slovačka je zatim podnela žalbu da bi Evropski sud pravde konstatovao da je Achmea dobila odštetu na osnovu bilateralnog ugovora o investiranju koji podriva autonomiju pravnog poretka EU.

Posledice pozivanja na „autonomiju“ su mnogo razornije nego što to na prvi pogled izgleda, navodi Rajli i ukazuje da se može primenjivati ne samo na unutar-EU bilateralne ugovore, već i na ugovore o investiranju koje članice EU imaju sa trećim zemljama. Samim tim slučaj Achmea posebno može da odvraća investitore u buduće infrastrukturne energetske projekte.

Kako države članice podrivaju evropsko investiciono tržište?

Rajli piše da se deset zemalja EU pozvalo na argumente na osnovu kojih je Achmea izgubila pravo na kompenzaciju zbog narušavanja odredbi bilateralnog investicionog ugovora. Poseban otpor plaćanju kompenzacija zabeležen je u vladi Nemačke, posle nagle odluke o zatvaranju svih svojih nuklearnih elektrana.

S druge strane, vlada Holandije planira da, po mogućnosti bez kompenzacija vlasnicima, zatvori tri nove efikasne elektrane na ugallj, uprkos tome što su one sagrađene na osnovu vladinog programa jačanja energetske sigurnosti zemlje.

Čak i u pravno tradicionalno najjačoj evropskoj državi, Velikoj Britaniji, laburistička partija je u svom predizbornom programu 2017. najavila usvajanje pravnih i administrativnih mera na osnovu kojih neće, ili će vrlo ograničeno kompenzovati kompanije u okviru predloženog programa nacionalizacije u nekim sektorima privrede. Sa fijaskom koji doživljava Brexit, lako je moguće da laburisti osvoje vlast, konstatuje Rajli.

Gde je rešenje?

U odgovoru na ovo pitanje, engleski ekspert, navodi da EU institucije i države članice moraju da priznaju vitalni značaj potrebe privlačenja investicija za uspeh projekta energetske tranzicije. Jedini način da se na najmanju meru svedu štetne posledice pomenute prakse i odluka e da se razviju zajednički principi na koje se države i investitori mogu osloniti do potpune realizacije ulaganja u energetske projekte, piše Rajli.

Alan Riley
Non-Resident Senior Fellow at the Atlantic Council

Evropska unija bi trebalo da izradi uputstva za pomoć koja proizilazi iz kompenzacije pred arbitražnim sudovima i pruži pojedinačne smernice u određenim slučajevima. Većina obnovljivih šema koje su predmet razmatranja Ugovora o energetskej povelji bi već bili razmotreni u sklopu pravila o državnoj pomoći prilikom usvajanja inicijalnog programa podrške za OIE. Komisija treba da bude u stanju da iz svoje sudske prakse i praksi odlučivanja izvede grubu procenu na koju se mogu osloniti i države članice i investitori.

Bilateralni investicioni ugovori su ozbiljno diskreditovani presudom u slučaju Slovačka vs. Achmea. Iako deluje apstraktno, koncept autonomije zakona EU je od suštinskog značaja i ima razarajuće posledice po zaštitu investicija. U suštini, stav Ugovora o energetskej povelji zasnovan je na zakonodavnoj baštini koja povezuje Evropsku uniju. Da bi *acquis* funkcionisao, mora postojati koherentnost i njegova jedinstvena primena. Zbog toga nije moguće imati sudove bilo koje vrste koji mogu primenjivati zakonodavstvo EU bez razmatranja od strane luksemburških sudova, konstatuje Rajli.

EU: Uputstva regulatorima za infrastrukturne energetske projekte

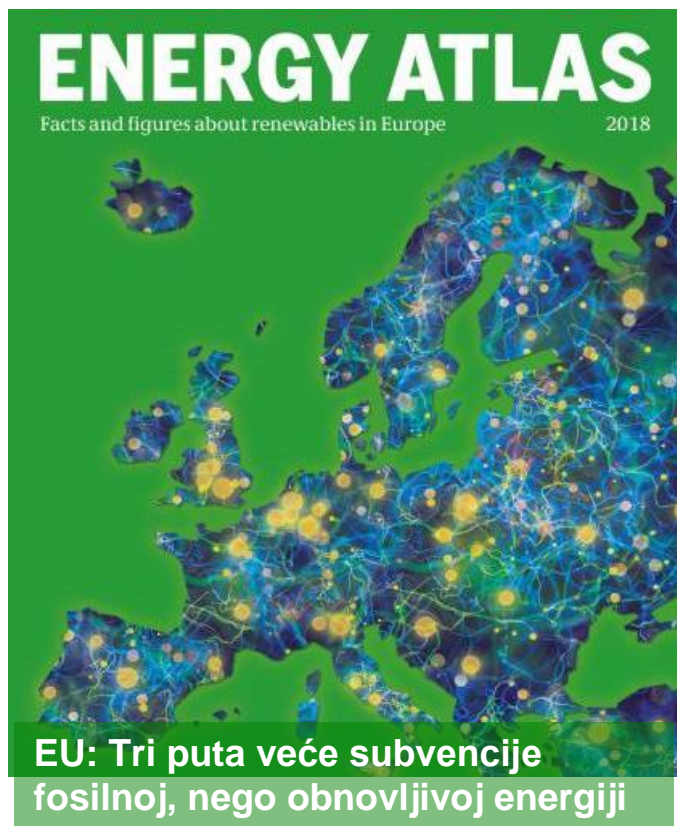
BRISSEL - Evropska komisija je 8. maja objavila u dva (neobavezujuća) dokumenta - smernice

namenjene prvenstveno nacionalnim regulatornim telima - za infrastrukturne energetske prenosne, odnosno transportne projekte sa pojašnjenjima potrebnih postupaka koje treba uključiti u zakonodavstvo zemalja EU tokom planiranja tih investicija.

Dokument [Energetska prenosna infrastruktura i EU politika prirode](#) obuhvata smernice vezane za način na koji projekti prenosa električne energije, transporta gasa i skladištenja gasa, transporta nafte i derivata produktovodima i rafinerijska infrastruktura i hvatanja i pohranjivanja kaptaznog gasa mogu da se realizuju u skladu sa EU Direktivama o prirodi.

Dokument [Zahtevi za hidroenergiju u odnosu na zakonodavstvo EU o prirodi](#) daju uputstva o načinu poslovanja hidroenergetskih projekata u skladu sa Direktivama o staništima i o pticama.

BERLIN - Evropske države distribuiraju 110 milijardi evra uz formi subvencija za besplatne dozvole za emisije CO2 proizvođačima energije iz fosilnih goriva, stoji u nedavno objavljenom Energetskom Atlasu fondacije Hajnrih Bol (Heinrich Böll). Samim tim, termoelektrane na uglj i na prirodni gas dobijaju tri puta više subvencija od svih obnovljivih izvora energije, koje su u isto vreme na ime podsticajnih otkupnih cena dobile od država 40 milijardi evra.

Fondacija iz Berlina, navodi u svom analitičkom dokumentu da obnovljivi izvori energije već donose EU, najvećem svetskom uvozniku energije, godišnju uštedu do 20 milijardi evra na račun manjeg uvozne energije iz fosilnih goriva. EU je između 2007. i 2016. godine godišnje u proseku izdvajala 3016 milijardi evra za stavku uvoza energije, navodi se u izveštaju.

Sa druge strane, potrošnja energije iz fosilnih izvora u EU smanjena je za 11 odsto od 2005, na račun manjeg korišćenja uglja i gasa, odnosno povećanja proizvodnje energije iz obnovljivih izvora.

Rumunija: Prvi evropski grant za 400 kV liniju Černadvoda – Stalpu

BUKUREŠT – Rumunski mrežni operator Transelectrica je objavio da je primio prvu tranšu u iznosu od 2,2 miliona evra za finansiranje projekta visokonaponske prenosne linije Černadvoda – Stalpu, koji je Evropska komisija uključila na listu projekata od zajedničkog interesa. Ukupan iznos grantova odobren putem mehanizma za međusobno povezivanje iznosi 27 miliona evra. Ovaj iznos pokriva 50% prihvaćenih troškova investicije, dok se ostatak obezbeđuje iz sopstvenih izvora finansiranja. Rok za završetak investicija je 31. decembar 2020.

Dvostruka kružna 400 kV linija Černadvoda – Stalpu ima za cilj jačanje sekcije između zapadne obale Crnog mora (istočna Rumunija) i ostatka evropskog sistema, doprinoseći jačanju rumunske prenosne mreže, povećanju interkonektivnih kapaciteta između Rumunije i Bugarske i integraciji vetroparka Dobrogea. Dužina linije Černadvoda – Stalpu je oko 160 kilometara, a za puštanje u rad neophodno je da se izgradi 400 kV stanica Stalpu i prošire stanice Černadvoda i Gura Ialomitei.

Bugarska i Turska pred spajanjem tržišta struje za dan unapred

SOFIJA – Nezavisna bugarska energetska berza IBEX najavila je potpisivanje Memoranduma o razumevanju sa turskom energetskom berzom EPIAS o spajanju dan unapred tržišta električne energije dveju zemalja.

Memorandum će takođe predvideti saradnju u razvoju organizovanog spot tržišta za trgovinu gasom u Bugarskoj, kao i razvoj softverskih rešenja za centralizovano tržište bilateralnih ugovora (CMBC), saopštio je IBEX posle sastanka 7. maja sa predstavnicima EPIAS-a, u Sofiji.

EPIAS planira da lansira spot tržište za trgovinu gasom u Turskoj 1. septembra, navodi se u saopštenju.

Prošlog meseca, Makedonija i Bugarska su potpisale Memorandum o razumevanju za kaplovanje dan unapred tržišta dve zemlje. Predviđeno je da se spajanje tržišta realizuje do drugog kvartala 2019. godine, saopštio je tom prilikom IBEX.

EU: Četvrtina budžeta za period 2021-2027. namenjena klimatskim ciljevima

BRISSEL – Četvrtina od 1,28 biliona dolara teškog predloga budžeta Evropske unije za period od 2021. do 2027. godine namenjena je projektima vezanim za klimatsku politiku, prema 20 odsto, odnosno petini, koliko ta stavka zahvata u tekućem 2014-2020. budžetu.

Klimatski naponi će obuhvatiti aktivnosti u oblastima regionalnih integracija, energetike, transporta, istraživanja i inovacija, poljoprivrede kao i razvojnoj pomoći, "čineći da budžet bude vodila održivosti", izjavio je 3. maja resorni komesar Migel Arijas Kanjete. Takođe će, kako je dodao, sredstva iz budžeta biti namenjena pomoći zemljama u razvoju izvan Evrope u borbi protiv klimatskih promena. Brisel će do kraja godine izaći i sa predlozima mogućih rešenja integrisanja UN ciljeva održivog razvoja u kreiranju politike EU, dodaje se u saopštenju Evropske komisije.

Poljska elektroprivreda okreće se vetroenergiji umesto nuklearke

VARŠAVA - Najveća poljska elektroenergetska kompanija PGE odustala je od gradnje prve poljske nuklearne elektrane i umesto toga se usmerila na investiranje nekih deset milijardi dolara u projekte vetroenergije na otvorenom moru. Mesto PGE, kao nosioca projekta izgradnje prve poljske nuklearke najverovatnije će zauzeti najveća poljska naftno-gasna kompanija PKN Orlen.

Portal PEI prenosi ocene eksperata da se svakako radi o zaokretu koji poljskoj energetskoj politici nose dve njene najveće energetske kompanije, jer je ta zemlja trenutno dominantno oslonjena na proizvodnju struje iz uglja. Poljska će se ovim projektima diversifikacije energetskog miksa ujedno približiti evropskoj strategiji energetske tranzicije ka zelenim izvorima, odnosno etapnog napuštanja fosilne energije.

Istovremeno, u Poljskoj se očekuje donošenje zakona koji će olakšati gradnju vetroelektrana. godine objavio nameru da izgradi vetroelektrane snage čak 2,5 GW do 2030. godine.

Ekspert: Proizvodnja energije iz sunca već jeftinija od gasa, uglja i nuklearke

NUJORK – “U narednih deset godina energetska privreda će doživeti veće promene nego u prethodnih 100,” predviđa i objašnjava Džefri Hil (Geoffrey Heal), eksperti prestižne Poslovne škole univerziteta američke države Kolumbija (Columbia Business School). Hil u prilogu za TV mrežu CNBC navodi da je to posledica „poslednjih brzih smanjenja cena proizvodnje energije iz alternativnih izvora, poput vetra i sunca, a posebno dramatičnog pada cena skladištenja te energije.“ „To na horizontu ocrta jednu veoma drugačiju sliku – u kojoj fosilnim gorivima predstoji sudbina dinosaurus,” konstatuje američki ekspert.

Hil svoje projekcije zasniva na primeru solarne energije, „gde je cena proizvodnje megavat-časa električne energije pala sa 179 dolara u 2009, na 50 dolara prošle godine.“ „Tim tempom, solarna energija je već došla ispod troškova proizvodnje električne energije iz gasa (60\$/MWh), uglja (102\$/MWh) i nuklearke (148\$/MWh),“ navodi on.

Hil ipak smatra da će nafta i tržište zadržati tržište za potrebe petrohemijske industrije, odnosno proizvodnju plastike, kao i u proizvodnji goriva za avio i pomorski transport, gde obnovljivi izvori ili baterije ne mogu biti konkurentni. On navodi da će pad potrošnje nafte i gasa oboriti cene ovih sirovina i izbaciti sa tržišta neekonomične proizvođače, uključujući većinu onih koji su usmereni na nekonvencionalne izvore, poput onih u dubokim vodama, ili iz bituminoznog peska

CNBC međutim smatra da su Hilove prognoze ubedljivo potkrepljene, ali da su rokovi koje navodi u suprotnosti sa drugim procenama, u kojima se navodi da će nafta i gas ostati dominantni na tržištu energije godinama unapred. Jedan od vodećih svetskih menadžera investicionim fondovima, Pierre Andurant, na primer, smatra da će zbog pada ulaganja u nove proizvodne izvore nafte i gasa tokom proteklog perioda niskih cena ovih sirovina cena nafte mogla otići kroz nekoliko godina otići na čak 300 dolara po barelu, prenosi CNBC.

HEP ODS nabavlja napredna brojila

ZAGREB – Hrvatski operator elektroenergetskog distributivnog sistema, HEP-ODS ima obavezu da do 2030. godine o svom trošku ugradi naprednih brojila na oko 2,2 miliona obračunskih mernih mesta u toj zemlji, uključujući sva domaćinstva. Reč je o brojilima s daljinskim očitavanjem, kojih je dosad ugrađeno oko 100.000 za kategorije preduzetnika snage ispod i iznad 20 kilovata.

Iz HEP-a je rečeno N1 televiziji da je u toku nabavka 120.000 brojila namenjenih prvoj grupi domaćinstava, dok je *Novom listu* odgovoreno da „prema izveštaju Evropske komisije, očekivani prosečni trošak uvođenja napredne merne infrastrukture iznosi 223 evra po obračunskom mernom mestu.“

Prema desetogodišnjem planu razvoja distribucione mreže Hrvatske (2018-2027.), HEP će od ove do 2027. godine na zamenu starih brojila, i na ulaganja u unapređenje procesa s mernim uređajima i mernim podacima, potrošiti nešto više od 1,32 milijarde kuna.

Cene brojila za domaćinstva, koja imaju mogućnost daljinskog očitavanja kreću se prosečno u granicama od 800 do 1.500 kuna, zavisno od tehnologije, odgovoreno je iz HEP-a *Novom listu*.

EBRD finansira modernizaciju telekomunikacionog sistema Elektroprijenosa BiH

SARAJEVO - Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) odobriće korporativni kredit do 20,1 milion evra društvu Elektroprijenos BiH za modernizaciju njegovog telekomunikacionog sistema. Projekat će dovesti do poboljšanja u prekograničnoj trgovini električnom energijom i raspodeli kapaciteta prenosne mreže kroz veću sposobnost upravljanja prenosnom mrežom. Takođe će se značajno poboljšati pouzdanost stabilnost elektroenergetskog sistema u zemlji, ovim prvim važnim korakom u izgradnji „pametne mreže“ u BiH, saopšteno je iz banke.

Ukupno se investicija procenjuje na 23,6 miliona evra i podrazumeva nadogradnju novog telekomunikacionog sistema za celu prenosnu mrežu u BiH, ugradnju rezervnih napajanja u podstanicama, rekonstrukciju podatkovnih centara u sedištu i regionalnim operativnim centrima (Banja Luka, Mostar, Sarajevo i Tuzla). [SEEbiz](#)

Južna gasna interkonekcija BiH za Hrvatskom troškovno je opravdana

SARAJEVO – Sto miliona evra vredan projekat južnog gasnog povezivanja Hrvatske i Bosne i Hercegovine u pravcu Zagvozd--Travnik s glavnim krakom za Mostar ekonomski je opravdan, pa su se stekli uslovi za njegovu realizaciju, pokazala je analiza troškova i koristi koju je, uz finansijsku pomoć Evropske unije, sproveo BH Gas .Kako prenosi portal [energetika.ba](#), reč je o projektu od strateškog značaja za Federaciju BiH, jer donosi sigurnost snabdevanja gasom za postojeće i buduće korisnika , kao i integracija BiH gasovodne mreže s evropskim transportnim mrežama.

Dužina magistralnih gasovoda je 114 km, a krak do Mostara je dužine 46 km. Sledi izrada tehničke dokumentacije, idejnog projekta i studije uticaja na čovekovu okolinu, za što je sredstva već izdvojio američki USAID.

Poljska i Slovačka utvrdile finalnu investicionu odluku sa gasni interkonektor

VARŠAVA – Poljski i slovački operateri gasnih transportnih sistema, Gaz-System i Eustream pripremili su finalnu investicionu odluku (FID) za projekat gradnje gasovodnog interkonektora između te dve države, što je jedan od najvažnijih tzv. Projekata od opšteg interesa (PCI) u okviru plana formiranja jedinstvenog evropskog tržišta energije.

Smatra se da je ovaj interkonektor ključna deonica projekta gasnog koridora Sever-Jug koji bi povezao države jugoistočne i centralne Evrope za izvore snabdevanja ne-ruskim prirodnim gasom, prenosi [Energy Business Review](#).

Za sada je u opciji samo azerbejdžanski gas, kapaciteta ograničenog na 10 milijardi kubika godišnje, koliko je za evropsko tržište namenjen gas iz polja Šah Deniz koji će ići tzv. Južnim gasnim koridorom. U opciji su kasnije i gas iz Turkmenistana, a eventualno i snabdevanje gasom iz novootkrivenih ležišta na istoku Mediterana, kao i iz Irana i Iraka. Ovo, međutim, zahteva multibilijarderske investicije u podmorske gasovode, uz rizike koje nosi konkurencija daleko ekonomičnijeg transporta gasa cevima iz Rusije, navode eksperti.

WSJ: EU pred nagodbom sa Gaspromom

BRISSEL – Evropska unija će postići sa Gaspromom pre kraja ovog meseca dogovor o rešenju dugotrajnog antimonopolskog spora, objavljuje u ponedeljak Wall Street Journal informaciju dobijenu od lica upućenih u te pregovore. Detalji sporazumnog rešenja za sada nisu obelodanjeni, ali će dogovorom Gasprom izbeći pretnju multimilijarderske kazne u zamenu za ustupke, u prvom redu u politici određivanja cena istočnoevropskim članicama EU maksimalno zavisnim od uvoza ruskog gasa.

WSJ piše da će posledice sporazuma verovatno imati ograničen efekat po ruskog gasnog diva, jer će obuhvatiti obaveze da promeni neke poslovne poteze koje je već u praksi sproveo reagujući na pritiske svojih kupaca. Poslovnjak sa Wall Street-a takođe primećuje da takav sporazum odudara od rekordnih kazni zbog zloupotrebe monopolskog položaja koje je EU regulator odrezao američkim tehnološkim divovima, uključujući Google-ov Alphabet (2,8 mlrd \$ prošle godine) i Qualcomm (1,8 mlrd \$ u januaru 2018.).

Margrethe Vestager (foto), EU komesar za tržišnu

konkurentnost odolela je pritiscima i od kako je 2014. preuzela taj resor odvojila pitanje političkih neslaganja

Brisela sa Moskvom od istrage protiv ruskog državnog kolosa, odbacujući primedbe da bi rešenje spora bez kažnjavanja Gasproma bilo shvaćeno kao evropska nagrada Rusiji, piše WSJ.

EU skoro sedam godina vodi istragu o navodnom nepravednom određivanju cena i nekim restriktivnim uslovima u ugovorima sa kupcima iz centralne i istočne Evrope.

Gasprom, koji se nekada držao rigidnih, dugoročnih ugovora vezanih za kretanja cena nafte, poslednjih godina je promenio praksu u komercijalnim poslovima i pristao na vezivanje cena prema reperima na spot tržištima. Gasprom je, takođe, ponudio svojim klijentima mogućnost češćeg podnošenja zahteva za reviziju cena, kao i pristanak da tarife za prirodni gas za zemlje centralne i istočne Evrope odražavaju cene na spot tržištima.

WSJ prenosi informaciju dobijenu iz pomenutih izvora da je jedan savetodavni komitet antimonopolskih eksperata ovog meseca razmatrao ovaj slučaj, što se smatra jednim od poslednjih stepenika pred donošenje konačne odluke.

Ukrajina bez izgleda da zaustavi Severni tok 2?

KIJEV - Kijev ima sve manje šanse da pruži otpor projektu izgradnje gasovoda Severni tok 2, izjavio je bivši ukrajinski ministar energetike Eduard Stavicki.

Prema njegovim rečima, Evropi je potrebna ravnoteža zbog smanjenja proizvodnje gasa Velike Britanije u Severnom moru, kao i prekida korišćenja nuklearne energije u Nemačkoj i Belgiji.

“Ukrajina gubi svoju šansu da pruži otpor u tom sukobu”, rekao je Stavicki u intervjuu za **TV News 1**.

Političar je dodao da su se zbog Turskog toka i Severnog toka 2 prihodi Kijeva smanjili dva puta.

“Potrebe Evrope za gasom su oko 425 milijardi kubnih metara godišnje.

Rusija je prošle godine postigla rekord u isporukama — 150 milijardi kubnih metara”, zaključio je Stavicki

Gasprom: Rast proizvodnje i izvoza gasa u prvom kvartalu

MOSKVA - Ruski Gasprom povećao je proizvodnju u periodu januar-april 2018. godine za 9,1%, na 177,3 milijarde kubnih metara gasa. Isporuke Evropi su povećane za 6,3%, na 70,3 mlrd m³. Izvoz gasa na najveće tržište Nemačke uvećan je za 12,4%, isporuke Austriji i Holandiji su gotovo udvostručene, izvoz u Grčku je porastao za 45,2%, u Francusku za 8,2%, a Dansku za 5,1%, prenosi agencija Tass pozivajući se na izveštaj Gasproma.

Samo u aprilu, Gasprom je u Evropu izvezao 15,9 milijardi kubika gasa, što je rekordna količina za april u istoriji te kompanije. Gasprom je prošle godine povećao izvoz prirodnog gasa u Evropu za 8,4%, na 194,4 mlrd m³. Potražnja za ruskim gasom u Evropi biće, prema rečima direktora kompanije Alekseja Milera, ovog leta biti visoka, zbog niskih rezervi u podzemnim skladištima evropskih država.

Još neizvesna isplativost projekta LNG Aleksandropolis

ATINA – Grčka gasna kompanija DEPA saopštila je da će narednih meseci ispitati interesovanje tržišta za projekat izgradnje LNG terminala u pored luke Aleksandropolis. U zavisnosti od odgovora potencijalnih klijenata, pristupilo bi se gradnji terminala kapaciteta 6,1 milijarde kubnih metara gasa godišnje. Zamisao investitora je da se taj gas plasira na tržište jugoistočne Evrope, preko interkonektora Grčka-Bugarska (IGB), koji je, doduše, planiran za transport do 1,5 milijardi kubika gasa godišnje.

Bugarski energetski holding (BEH), bi uz državnu kompaniju DEPA, trebalo da bude partner nosiocu projekta LNG Aleksandropolis, firmi Gastrade, delu grčke energetske grupacije Copelouzos. BEH, međutim, još nije doneo konačnu odluku o učešću u ovom projektu, prenosi Reuters.

Grčka trenutno ima jedan LNG terminal, na ostrvcu Revitousa (foto), zapadno od Atine, kapaciteta oko 4,7 milijardi kubika godišnje.

Gasprom pregovara sa Ankarom o drugom kraku Turskog toka

MOSKVA - Gazprom pregovara sa Turskom o ruti drugog kraka gasovoda Turski tok preko teritorije te zemlje, izjavio je 14. maja zamenik direktora Gasproma, Vitalij Markelov

„Kada je reč o prelasku gasovoda preko turske teritorije, Gasprom sa turskom stranom sada vodi relevantne pregovore o implementaciji tog projekta," rekao je on.

Ruska gasna kompanija je pre dve nedelje saopštila da je završena izgradnja podvodnog dela prvog kraka gasovoda Turski tok, a da će druga linija gasovoda biti položena u trećem kvartalu 2018. godine. Gas iz prve linije je namenjen potrebama Turske, dok bi gas iz druge cevi bilo namenjeno zemljama južne i jugoistočne Evrope, prenosi Tass

Svaki krak gasovoda će imati kapacitet od po 15,75 milijardi m³ gasa godišnje.